

Inleiding door Rogier Ormeling over de collectie Henk en Leonie Pijnenburg: ...IK MIS JE

U heeft allen, al of niet per post of email, een uitnodiging ontvangen met daarop een foto van Henks laatste aankoop: een sculptuur van een zwangere man van de Spaanse kunstenaar Samuel Salcedo. Toen Henk mij herhaalde malen vroeg wat ik ervan vond, of hij het nou wel of niet zou kopen heb ik van alles in stelling gebracht om hem daarvan te weerhouden.

"Henk" zei ik, "koop het, maar aanvaard dan ook dat er dan nogal wat vrienden en kennissen niet meer bij je op bezoek zullen komen, ze zullen in ieder geval niet meer blijven eten."

"Dan Blijven ze maar weg!" briede Henk.

"Okay Henk", zei ik "Doe wat je niet laten kan, het is jouw leven, maar als je deze weg inslaat dan blijf je uiteindelijk alleen achter. Alleen met die zwangere man."

"Hoezo alleen?"

"Henk, nogmaals koop het, maar aanvaard dan ook de consequenties dat Leonie haar spullen pakt en een echtscheiding aanvraagt."

'Als ze daarom bij me weggaat dan moet ze dat maar doen!' briede Henk.

'Denk aan de kinderen Henk, zie je niet dat dit beeld ook weerzinwekkend is!', probeerde ik nog.

"Het is ook aandoenlijk", antwoordde hij beslist en daarvan had ik niet meer terug. Wat niet wegneemt Henk, en dat zeg ik je bij deze, dat ik ten zeerste betwijfel of ik deze draagvader straks een gelukwens zal sturen.

...IK MIS JE I MISS YOU

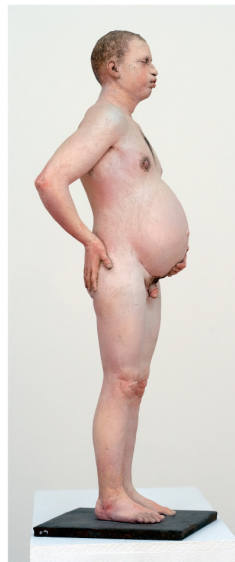

**26 augustus
t/m 2 oktober**

De verzameling van
Henk en Leonie Pijnenburg
door de ogen van
Rogier Ormeling,
gespiegeld aan
kindersteekingen

Opening:
Vrijdag 26 augustus
19:00 uur

Inleiding
Rogier Ormeling,
kunstcriticus/ pubklist

Fotostudio Ton Hartjens Deurne
Daniel Salcedo (op)
Titel: ...IK MIS JE
Polyretinaard polyretinaat, 52x15x15, 2009

Krabbedans
Chaussekin 10 (De Witte Dame)
5811 XP Breda
T 040 297 95 555
www.krabbedans.nl

Openingstijden
Di t/m do: 12:00 - 17:00
Vrij: 12:00 - 20:00
Za: 11:00 - 17:00
Zo: 13:00 - 17:00

voor meer informatie over de
tentoonstellingen en activiteiten:
www.krabbedans.nl

Samuel Salcedo, 52x15x15, 2009

Weerzinwekkend, aandoenlijk, hilarisch, het beeld is zwanger van tegenstrijdigheden en roept dus ook gemengde gevoelens en gedachten op. Zo kunnen we dit bijvoorbeeld zien als een personificatie van de dualiteit van de natuur, als een samenkomst van het mannelijke en het vrouwelijke principe in één beeld.

Evengoed kunnen we dit beschouwen als een hilarische verbeelding van een mannelijk gemis, oftewel de mannelijke barenstijd. Tegelijk is hier sprake van een toppunt van onnatuurlijkheid. En dus bij uitstek van een cultureel en kunstmatig product, anders gezegd: een ultiem kunstwerk. De zwangere man als apotheose van een cultuur die knutselt aan Moeder Natuur en haar de loef probeert af te steken. Een hysterische apotheose dat wel, het Griekse woord hysterie betekent immers baarmoedergekte. Kortom *Nine Months*, zoals het heet, roept weerzin en medeleven op, maakt je aan het lachen en zet je aan het denken. Terwijl het uiteindelijk aan elke definitieve duiding ontsnapt, anders gezegd deze sculptuur blijft zwanger van ambivalentie.

Dat kunnen we trouwens van de meeste werken op deze tentoonstelling zeggen. De dualiteit van de natuur, die maalstroom van schepping en vernietiging die zowel baarmoeder als graf is vinden we hier overal terug. Vele werken hebben, hoe esthetisch ze op het eerste gezicht ook lijken een verontrustende nachtzijde. Neem *Heilige Krieg* van Dennis Rudolph, een zwartwit portret van een Wehrmachtsoldaat met een nimbus boven zijn hoofd, geschilderd naar een foto die wellicht ooit op de schoorsteenmantel van zijn trotse ouders stond.

Dennis Rudolph, *Heilige Krieg*, 56x35, 2006

Of neem Andrea Lehmanns duoportret van het echtpaar Kemmler, William heeft zijn hand op de schouder van zijn vrouw Matilde gelegd. Dezelfde hand waarmee hij haar later zou vermoorden, in 1890 zou hij de eerste ter dood veroordeelde worden die op de elektrische stoel moest plaatsnemen.

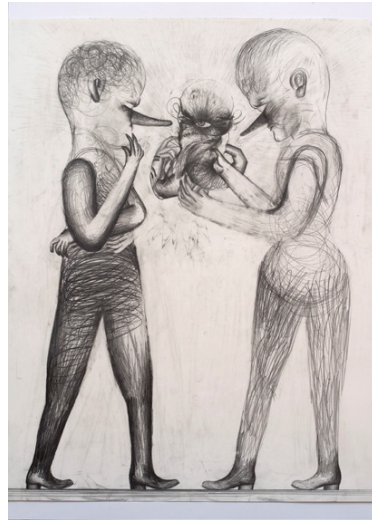
Andrea Lehmann, 30x24, 2009

Of neem de Amerikaanse vlag die Lin Felton alias Quik, heeft beschilderd met het beeld van een gekruisigde zwarte man.

Lin Felton (Quik), *American Flag*, 283x144, 1998

Een mens draagt zijn demonen met zich mee op zijn rug, zie de tekening van Alexandra Kopff, of wordt op brute wijze genomen, je zou ook kunnen zeggen geconsumeerd, door een redelijk gevulde maar blijkbaar onverzadigde koelkast, zie Dave de Leeuw. Steeds weer blijkt de mens in een kwade geschiedenis verwickeld, zijn driften gaan onophoudelijk met hem aan de haal, zie *Ungleicher Handel* van Sebastian Gögel. En het kwaad is natuurlijk bij uitstek het thema van Aaron van Erp die onderhand een hele encyclopedie van schimmige offerrituelen bijeen heeft geschilderd. Inderdaad, geef een mens almacht en hij weet zich meestal niet te beheersen. Vrijheid is niet alleen een mooie vrouw op de barricade zoals op het beroemde schilderij van Delacroix, maar vrijheid is ook een terrorist, mensen zullen de boosaardigste mogelijkheden blijven onderzoeken, gewoon omdat het kan.

Alexandra Kopff, 21x29,5,2011 Sebastian Gögel, 65x50, 2006 Dave de Leeuw, 100x80, 2010

De vraag rijst; waarom hangt iemand zijn behaaglijke huis vol met kunstwerken waarvan de diepere boodschap luidt dat een mens op deze planeet nooit werkelijk thuis kan zijn, aangezien er altijd wel een worm aan zijn geluk knaagt? In de eerste plaats omdat veel van deze kunstwerken ondanks hun verontrustende kant, ondanks de schrijnende pijn die in hen besloten ligt ook een esthetische troost bieden en bovendien niet gespeend zijn van humor. Maar er is een diepere reden, Wie op een boomstamkano door de jungle vaart ziet op een gegeven moment op een oever een stel hutten. Bij de ingang van het dorp hangt of staat meestal iets kunstzinnigs dat de kwade geesten op een afstand moet houden. Kunst is een van de oudste immuunsystemen. En ook een van de slimste: grote kunst bezweert het kwaad niet door het te negeren maar door het juist op te roepen. Niet voor niets treft men over de hele aardbol dezelfde mythologische verhalen aan, waarin de held pas inzicht verwerft, het licht ziet, wanneer hij eerst in de onderwereld afdaald. Aan de schrijver Paul Bowles werd eens gevraagd waarom hij de hoofdpersonen van zijn romans zo'n vreselijk lot liet ondergaan. "In de hoop het onheil van mezelf af te wenden.

Aaron van Erp, 91x64, 1998

Aaron van Erp, Patiënt in bed met brandend krat, 250x150, 2008

Zoeven noemde ik ambivalentie als gemeenschappelijk kenmerk van de hier tentoongestelde werken. Telkens weer wordt je uitgedaagd om je af te vragen wat je nu eigenlijk ziet, wat er gesuggereerd wordt. "Het inzicht is troebel, het mysterie is helder" schreef Alberto Moravia ooit. Je zou eraan kunnen toevoegen dat het mysterie sensueel is. Kijk maar eens naar *De Derde Oplossing*, een geheimzinnig schilderij van Matijs van de Kerkhof, zijn azuurblauwe en met een groenig zweem doortrokken lucht is sensueel als fluweel.

Matijs van de Kerkhof, *De Derde Oplossing*, 70x100, 2011

Op een heel andere manier mysterieus, niet ingetogen maar juist explosief is *In The Beginning* van Charles Hargrove alias Koor, een spray-en-tag-schilderij dat op je netvlies knalt. Mysterie zei ik: als religies en ideologieën dé verlossende waarheid claimen dan dient de kunst ons te verlossen van die ene waarheid door voortdurend tussen verschillende gezichtspunten heen en weer te reizen. De kunst moet ons blijven herinneren aan het feit dat de werkelijkheid pluriform is, en zelfs wezenlijk onkenbaar. Kortom zij dient het mysterie te bewaken.

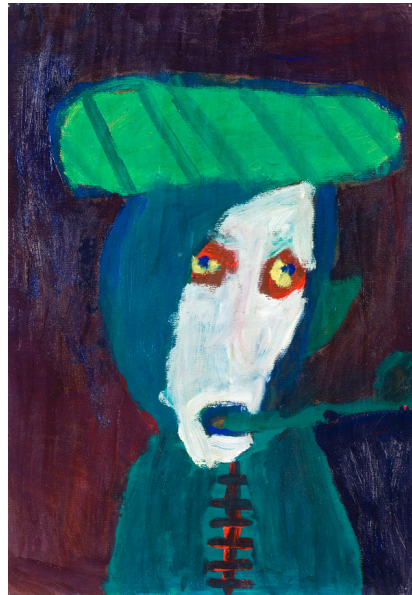
Koor, *In the Beginning*, 210x322, 1990

De eerste keer dat ik Henk Pijnenburg, ontmoette was in juli 2007 bij een opening van een kleine Michael Kirkham -tentoonstelling in het Haags Gemeentemuseum. We waren allebei te laat, hij vanwege een file, ik omdat de trein vertraging had. Het museum was al aan het sluiten, iedereen zat al aan de receptieborrel in het belendende Gem-gebouw. Dankzij conservator Doede Hardeman konden Pijnenburg en ik toch nog even het Berlage-gebouw in, om de expositie te zien. Binnen in de hal en de gangen wemelde het van beveiligingspersoneel. Mannen en vrouwen in securityhesjes met imponerende sleutelbossen en walkietalkies die ons in het reeds half gedimde licht opnamen als konden ze niet besluiten of we nu vips waren of kunstrovers. Eenmaal in de Projectenzaal met de Kirkham-expo, merkte ik na enige tijd dat Pijnenburg steeds onrustiger heen en weer begon te lopen. Fijne pareltjes glinsterden op zijn gezicht. Ook meende ik een potverdomme en een zacht gekerm te horen. Alle tekenen wezen erop dat de jager-verzamelaar flink was geraakt. En inderdaad, uiteindelijk keerde hij steeds weer terug naar het schilderij *Old Man By The Lake*, waarop Kirkham een angstvisioen van zijn eigen oude dag lijkt te hebben geschilderd. Als een cartooneske alien, een vreemde dwaalgast van de evolutie, zit hij eenzaam aan het water. Alleen een roodborstje lijkt nog enige verwantschap en mededogen met hem te voelen. Mager, kaal, zwaar brilmontuur, vrijwel naakt als een weekdier zonder schaal, staart hij voor zich uit, naar wat een uitzichtloze toekomst schijnt. Vrijwel alle mogelijkheden om zijn lot nog in eigen hand te nemen lijken uitgeput. Bovendien draagt hij ook nog eens, volledig foute witte sokken en sandalen. En dat terwijl, zoals onlangs weer uit een onderzoek van datingsite Lexa bleek, vrouwen volledig afknappen op mannen die het wagen om tijdens de eerste date witte sokken te dragen. Lulliger kan het dus bijna niet, eigenlijk zien we hier de volmaakte antiheld. Maar onderschat hem vooral niet, verkijk u niet op zijn sokken want hij lijkt wel degelijk de flexibiliteit te bezitten om elk moment overeind te springen. Zoals een Toscaans gezegde luidt: waar wanhoop is daar is leven.

Michael Kirkham, 200x250, 2007

Sinds onze ontmoeting in het Gemeentemuseum heb ik Henk leren kennen als een enthousiast verzamelaar. En dat is geen understatement. Enthousiasme komt namelijk van het Griekse *enthousiasmos*, dat letterlijk betekent dat god bezit van je heeft genomen. Voor Henk is kunst inderdaad iets goddelijks, iets wat telkens weer bezit van hem neemt, hem in vuur en vlam zet, hem terugvoert naar de oorsprong. Zijn enthousiasme grenst aan baarmoedergekte. Als zijn sensitieve radar ergens een kiem van creatief talent bespeurt, dan doet hij er alles aan die tot ontplooiing te laten komen. Reeds als leraar van een lagere schoolklas in Helmond, wist Mister Pijnenkoek zoals hij werd genoemd, in zijn leerlingen een ongekennde verbeeldings- kracht wakker te roepen. Verbluffende voorbeelden daarvan zijn de op Van Gogh geïnspireerde kindertekeningen, die zich hier moeiteloos handhaven te midden van de andere werken.

8-9 jaar

Al in 1982 werd Henk getroffen door de zeggingskracht van Afro-Amerikaanse grafitkunst. Sindsdien heeft hij een unieke collectie van zo'n 300 graffitiwerken bijeen verzameld. Ook daarvan hangen hier verscheidene schitterende exemplaren.

Ontdekken, daarin schuilt een van de grootste vreugden van een verzamelaar als Henk. Zou het ook niet komen omdat hij dan zelf iets van een kunstenaar weg heeft? 'Een kunstenaar creëert geen werk, hij ontdekt het,' schreef de Franse schrijver André Malraux ooit. In de loop der tijd heeft Henk heel wat jonge kunstenaars ontdekt, terwijl zij op hun beurt het fenomeen Henk hebben ontdekt. Het feit dat hier vanavond een flink aantal van hen aanwezig zijn, Quik, Koor, David Lindberg, Dave de Leeuw, Matijs van de Kerkhof, Aaron van Erp, Sim Cha Chi, Walter Leblanc, Janis Avotins, Leopold Rabus, Rammellzee en vele andere kunstenaars getuigt van de bijzondere band die Henk met hen heeft opgebouwd, het zijn toch een beetje zijn kinderen. En geloof me, Henk zal niet rusten voordat zij allen goed zijn terechtgekomen.

Ten slotte dit: "Tijdens de opbouw van deze expositie vroeg ik Aaron van Erp: 'Ben je trots op Henk?' 'Ja', antwoordde Aaron, 'en jij?' vroeg hij 'Ja, ik ook', zei ik.

Dank voor uw aandacht .